

ВИВЧЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЯК НЕОБХІДНА ПЕРЕДУМОВА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОЗАУРОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДІВ

Ключові слова: школа-інтернат, індивідуальний підхід, учні молодшого шкільного віку, позаурочна діяльність.

Keywords: school-boarding-school, individual approach, students of midchildhood, extracurricular activity.

Виховання є безперервним і цілісним процесом. У сучасній школі-інтернаті виховання здійснюється великим колективом людей – педагогами, керівниками навчального закладу, технічним персоналом. Від єдності дій іи волі усіх працівників, їх цілеспрямованості і наполегливої діяльності залежить успіх виховання молодого покоління.

Вивчення особистості учня – це дуже складний і довготривалий процес. У розв’язанні цієї проблеми на перший план виступають індивідуальні відмінності між людьми, їхня неоднаковість. За своїм характером, інтересами, схильностями школярі відрізняються один від одного: швидкі – повільні, сміливі – боязкі, організовані – неорганізовані тощо. Це пояснюється, насамперед, і багатством проявів, і різноманітністю рис характеру та якостей особистості [1, с. 9].

Уперше проблема індивідуального підходу навчання та виховання дітей знайшла відбиток у науковому доробку відомого вітчизняного педагога К. Ушинського. У подальші роки це питання стало предметом загально педагогічних і психологічних досліджень (М. Бурнаков, В. Водовозов, В. Галузинський, П. Каптерев, М. Пирогов та ін.). Проте варто зазначити що питання індивідуального підходу названими вище вченими переважно розглядалася як дія одинака-учителя й одинака – учня. Наступний етап розвитку цієї проблеми знайшов своє відображення у працях П. Блонського, А. Гельмонта, де індивідуальний підхід нерідко розглядався однобічно, головним чином як засіб запобігання неуспішності. Нові підходи до реалізації принципу індивідуального підходу до школярів, з урахуванням сучасних психологічних і педагогічних концепцій відображені у працях видатних учених середини ХХ століття (В. Гладких, В. Давидов, І. Лернер та ін.).

У наступні роки педагоги – науковці у творчій співдружності з учителями-практиками дійшли висновку, що за індивідуального підходу слід орієнтуватися, насамперед, на цілісний процес навчання і неповторність особистості дитини з її потребами, мотивами, інтелектуальною, емоційною, вольовою сферами, загальнолюдськими моральними якостями. Знаючи особливості учнів, їхні інтереси, нахили, рівень вихованості, легше скласти доцільний план навчання і виховання молодших школярів і забезпечити його реалізацію [1, с. 10].

Як доводить практика школа-інтернат має більш, ніж звичайний ЗНЗ, можливості щодо систематичної і планомірної організації позаурочної роботи й залучення до неї всіх дітей без винятку.

Не викликає сумніву правомірність твердження учених-дослідників А. Литвинова і М. Миронова, що організація життя і діяльність вихованців у позаурочний час в умовах закладу інтернатного типу має бути педагогічно доцільною, не примусовим і набридливим виконанням наказів фахівців, а радісною, сповненою інтересу, активною діяльністю. Позаурочна робота сприяє кращому оволодінню основами наук, формуванню комунікативної компетентності, фізичному розвитку молодших школярів, їх естетичному вихованню [2, с. 175].

Безперечним є той факт, що у процесі позаурочної діяльності виявляються інтереси й здібності учнів. З огляду на це, у школах-інтернатах створюються різноманітні гуртки, студії, клуби, в які діти вступають добровільно, згідно зі своїми вподобаннями.

Нам імпонує думка М. Плоткіна і В. Цыпурського, які стверджують що всій виховній роботі в загальноосвітньому закладі інтернатного типу, всім виховним заходам має передувати глибока і змістовна діяльність педагогів, спрямована на вивчення особистості своїх школярів, їх індивідуальних особливостей. Знання вихователем індивідуальних особливостей і закономірностей фізичного і психічного розвитку дітей 6-10 років, уміння точно співвідносити їх з методами, формами виховної роботи є вирішальною умовою ефективної позаурочної діяльності.

Отже, проведений нами аналіз психолого-педагогічної літератури дозволив дійти висновку, що сутність позаурочної діяльності в інтернатних закладах, її структура зумовлюють індивідуалізацію цього виду як системи. Індивідуалізація охоплює всі компоненти позаурочної виховної діяльності і забезпечує органічний зв'язок змістової і методичної сторін виховання з внутрішніми процесами особистісного розвитку, враховуючи найістотніші сторони особистості школяра: потреби, мотиви, інтереси, здібності тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балуба А. М. Позаурочна виховна робота в школах інтернатах : для вихователів, вчителів, директорів, працівників органів народної освіти / Балуба А. М., Балуба І. А., Вільчинський Е. С. та ін. – К., 1993. – 186 с.
2. Литвинова С. А., Миронова М. М. Методика виховної роботи в школі -інтернаті / С. А. Литвинова, М. М. Миронова, – К. : Радянська школа, 1963. – 224 с.
3. Плоткин М. М., Цыпурский В. Г. Содержание и организация воспитательной работы в школе-интернате / М. М. Плоткин, В. Г. Цыпурский, – М. : Просвещение, 1982. –191 с.